

Laptörténetünk kis mozaikköve...

Sajnos, szám- és ügyviteli dolgozókról nemigen szokott megjelenni nekrológ a szakmai folyóiratokban, teljesen méltánytalanul. Az apparátusnak éppoly nélkülözhetetlen elemei ők, a gépezetnek olyan mellőzhetetlen fogaskerekei, mint pl. a műszakiak. Nem fényes sarszik, hanem szürke katonák, de nélkülük nincs hadsereg. Külön vonatkozik ez a most elhunyt hölgyre, aki kb. félv-százados szakadatlan munkájával szolgálta közös ügyünket: a magyar erdészet, Egyesületünk, ezen belül az erdészeti szakirodalom és szaksajtó ügyét.

Régi erdélyi család leszármazottként, de már Budapesten született, 1920-ban. A Trianon után az anyaországba átmenekült családok sorsa, az elszegényedés jutott osztályrészéül, így korán dolgoznia kellett. Piroska a középiskola elvégzése után gyors- és gépírói képzettséget szerzett és így kezdte meg pályafutását 1942-ben, a Földművelésügyi Minisztériumban.

Mindjárt az elején kapcsolatba került az erdészettel, mert az I/B.3. ügyosztályon a neves erdész-statisztikus, dr. Földváry László erdőmérnök, erdőtanácsos mellett dolgozott. Földváry László több szakkikket is közzétett az Erdészeti Lapokban. Ezekben lelkiismeretesen nyomon követte, hogy az egyes országrészek visszacsatolásával, hogyan alakult országunk erdőterülete, erdősültsége. Piroska tehát már ekkor kapcsolatba került a Lapokkal.

Az 1945-ös rendszerváltás nyomán, a „népi demokrácia” idején, amely az egész „régii” értelmiséget sújtotta (az erdészetet különösképpen), a minisztériumi állásában még gépíróként sem maradhatott meg. Később a Mezőgazdasági Könyvkiadónál helyezkedett el, amelynek profiljába az erdészeti szakkönyvek zömének a kiadása is tartozott. A kiadótól valamikor az 1940-es évek végén, az '50-es évek elején került az 1947-ben megindított *Erdőgazdaság* című folyóirat szerkesztőségébe. Helyzete akkor stabilizálódott véglegesen, amikor Ákos László újságíró, lapszerkesztő lett szignáltan is a havi folyóirat felelős szerkesztője. Ő indította meg a lapot még a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD) szociálpolitikusaként és ő is tartotta ténylegesen kézben, de az impresszumban a kor szokása szerint általában a lapgazda valamely vezető személyiségét tüntették fel szerkesztőként, vagy a szerkesztőbizottság vezetőjeként.

Budapesten, életének 95. évében csendben elhunyt Herczegh Piroska gép- és gyorsíró, ny. titkárnő. Miért kívánczok ez a szomorú hír az Erdészeti Lapok oldalaira? Azért, mert hosszú éveken keresztül ő gépelte a Lapok szocialista korszakbeli változatának, „Az Erdő”-nek a kéziratait, főállása mellett. Ahogy számos korabeli erdészeti szakkönyvet is.

Ami ezután következett, az már szerkesztés része a magyar erdészeti szaksajtó és szakirodalom történetének, amelynek egyik kimagasló személyisége volt Ákos László. A neves szerkesztő már gyakorlott újságíróként és a társadalmi, politikai közéletben sokat tapasztalt személyként került az erdészet mezejére 1946-ban, az abban az évben létrehozott MÁLLERD Szociálpolitikai Osztályára. Egyik első feladatának tartotta megindítani az intézmény saját folyóiratát és egyben hivatalos közlönyét *Erdőgazdaság* címmel. Nem tudni pontosan, hogy Piroska mikor került a Mezőgazdasági Kiadótól az ERFA szerkesztőségébe. Azt biztosra vehetjük, hogy Ákos László faragott belőle valódi szerkesztőségi gépírót és mindenest titkárnőt. A gépírás csak látszólag egyforma manuális munka, bárhol is végzik. Valójában más-más feladat okmányt, levelet, kéziratot stb. készíteni. Ákos László nemcsak szerkesztette és jórészt írta is az ERFA-t, hanem termékeny könyvírói tevékenységet is folytatott. Például az *Aba Ivánnal* közösen írt *Erdők országa* című művét ma is élvezet kézbe venni, amint a *Ghimessy László* erdőmérnökkel együtt jegyzett *Az ezerarcú, ezerhasznú erdő* című könyvet is.

Ákos László legkimagaslóbb alkotása az *Erdészeti, vadászati, faipari lexikon* megteremtése volt. Az álló A/5-ös formátumú, 732 oldal terjedelmű, rengeteg fekete-fehér ábrával, 12 színes táblával szemléletessé tett hatalmas munkát azóta sem ismételte meg senki az elmúlt fél évszázadban. A lexikonkészítés egyik legkeményebb, embert próbáló, ugyanakkor hálátlan feladata. Valahányszor szóba került, Piroska mindig lehagoltan jegyezte meg, hogy nagyfokú látásromlását a lexikongépelésnek köszönhetette. Mindeközben Ákos László emlékezetem szerint vala-

mikor az '50-es évek végétől haláláig végezte *Az Erdő* előállításával kapcsolatos munkákat (olvasószerkesztés, tördelés, korrektúra, imprimatúra), nagyrészt *Jerôme René* ERTI főmunkatárs kívánságainak megfelelően, akit viszont az intézet főigazgatója irányított.

Piroska pedig rendületlenül gépelte ezt a sok kéziratot is az ERFA szerkesztőségében, főállású munkájának elvégzése után, többnyire már a délutáni-esti órákban, nagyjából a rendszerváltásig. (E kis megemlékezés kézírata is az ő egykori öreg írógépén készült.) Elképzelni is nehéz, hogy több mint félv-százados munkássága alatt a tömegtelen sok kézirat mellett még hány levelet, iratot gépelt le, mennyi postát expeddiált, hány telefont bonyolított le nagy diplomáciai érzékkel, hány csésze feketét főzött jó szívvel. Végtelenül szorgalmas és lelkiismeretes, megbízható, gondolkodó és öntevékeny, rendszerető munkaerő volt, aki nem az órát, hanem a munkát nézte. S ha a lapzárta úgy kívánta, 10-11 órát is dolgozott egyhuzamban egy kifli és egy kávé mellett, sokdioptriás szemüveggel, mondhatni félvakon, szinte csupán arasznyi távolságról olvasva, betűről betűre megfejtve az olykor gyűrött, kockás papírra tintaceruzával írt, elmaszatolt, krikosz külső szerzői „kéziratokat”.

Herczegh Piroskát mindenki tisztelte egyenes, tiszta jelleméért és szerette belső derűtől áthatott, kedves udvariaságáért, kulturáltságáért és rendíthetetlen türelméért. Pedig sok vidámságra nem volt oka. Kis fizetéséből egyedül élt pesti lakásában, családot nem alapított, nem ment férjhez. Annak ellenére, hogy csinos hölgy volt, veleszületett intelligenciát és műveltséget tükröző finom arcvonásokkal és kitűnő alakkal.

Nem sokkal halála előtt is tapasztalva szellemi frissességét és derűs nyugalmat, régi kollégái, fogyatkozó számú ismerősei titokban remélték, hogy megéli a száz évet, még a megpróbáltatásokkal teli 20. század után is. Emlékét még élő ERFA szerkesztőségi munkatársai (*Főnagy István* szakújságíró, *Prág Ferenc* fotóriporter, dr. Király Pál ny. főszerkesztő) őrzik, mert ez az első lépés az öröklét irányába. Ha pedig már mi sem leszünk, őrzi az a rengeteg folyóirat- és könyvoldal, amely az ő keze nyomán jött létre. Mély nyomot hagyott maga után.

Dr. Király Pál